

JOANNA GARBAL

ur. 1932; Puławy

Miejsce i czas wydarzeń	Puławy, dwudziestolecie międzywojenne
Słowa kluczowe	Puławy, dwudziestolecie międzywojenne, przedszkole, dzieciństwo, wychowanie, rodzice, sodówki

Dzieciństwo w przedwojennych Puławach

Chodziłam do przedszkola przed wojną, to było przedszkole wojskowe. Były trzy przedszkola, wojskowe to było dla dzieci bogatych. Przedszkole takie miejskie to było dla dzieci biednych i [było też] przedszkole żydowskie. Wiem, że mnie niania zawsze prowadziła do tego przedszkola. Naszymi sąsiadami byli Żydzi właśnie. Był bardzo wysoki płot taki, [który] odgradzał nasz dom od tego domku żydowskiego. Pamiętam te zabawy tych dzieci, którym ogromnie zazdrościłam. Dzieci się bawiły, krzyczały, hałasowały a ja też tak sobie myślałam: „Boże kochany, żeby ja się tam do nich mogła dostać przez ten płot i chociaż troszkę się z nimi pobawić.”, ale mi nie było wolno. Nie dlatego, że to, że to byli Żydzi, nie. Tylko w ogóle nie wolno mi było nigdzie wychodzić, tylko z niańką. Nie miałam [kontaktu z dziećmi], bo tatuś [pilnował] żeby w ogóle nie usłyszała jakiegoś brzydkiego słowa. Chronił mnie ogromnie, bo byłam jedynaczką i w bardzo późnym wieku się urodziłam. Tatuś był dużo starszy od mojej mamy. W berka się bawiły [te] dzieci i ganiały się, chowały w ciuciubabkę, w berka, a ja się nie mogłam bawić z nimi, tylko patrzeć. [W dzieciństwie] byłam mięsożerną dziewczyną, mleka nie uznaję. Takie ulubione potrawy to był łośoś wędzony na kanapki, szynkę lubiłam bardzo jeść. W ogóle osobna kuchnia była dla mnie gotowana, rodzice jedli swoje jedzenie, a mnie gotowano osobno, żeby broń Boże to nie było tłuste, żeby to było gotowane mięsko, żeby takie różne ach. Sodówki pamiętam, ale też nie wolno mi się było nigdy napić. Przechodziłam miałam taką ochotę, z rodzicami oczywiście zawsze, ale [tata] niestety zawsze coś mówił, że to są brudne szklanki, że tego nie wolno.

Data i miejsce nagrania	2003-12-11, Puławy
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Redakcja	Weronika Prokopczuk
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"